

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protolereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

V. Mateiu: Fapte cari vorbesc.

Pr. Andrei Eftimie: Și între dv. sunt preoți?

Pr. I. Goron: Înainte de Christos.

Cronică. — Bibliografie. — Condițiile de admitere în Școala de îngrijitoare de copii. — Aviz oficial. — Concurs pentru întregirea parohiei Păniceri.

Fapte cari vorbesc.

Ca un balsam răcoritor și înălțător de suflete vin azi faptele mari și bune, cari ne mai ridică din banalitatea și plictiseala apăsătoare a vorbelor multe și făgăduelilor ușoare, ce se irosesc fără de rost. O fi la modă batologia și ca să nu fi ramolit trebuie să fi modern.

Dar totuși, se mai găsesc — cam rar — oameni vechi la port, vechi la gândire și vorbă, și acestea țin cu perseverență la obiceiurile lor vechi, dar bune.

Nici n'ar fi bine să părăsească calea bătătorită, după ce au călcat atâția spini și au plătit atâtea taxe grele pentru învățatura câștigată în trecutul lor.

Unul dintre aceștia este și venerabilul preot octogenar *Nicolae Motora* din *Sângeorzul-de-Mureș*, de origine moț al Munților noștri istorici și fiu al acestui colț de țară frământată cu atâtea lacrimi și sânge românesc.

Poate tocmai aceste pioase și crude aduceri aminte îi apropie mai mult sufletul de cel al neamului său și de biserica care l-a crescut și căreia i-a servit cu speranța unei zile mai bune pentru neamul său, — timp de 60 ani.

Desigur amintirea anului 1863 dela liceul piarist din Cluj, când numele obicinuit îi era „Te szörös nyelvű mocz“ (Mă moștele cu păr pe limbă), iar elogiul adus neamului său era „Az oláhok közönséges betegsége a rüh“ (Boala obișnuită a românilor e râia); nu i-s'a șters din memorie. Poate și azi mai simte urmele pumnilor profesorului *Imecs Fülöp Jakab*, care și-a

vărsat toată ura și răzburarea pentru vitejia și tendința de eliberare alui „Horia és a vad oláh horda“ (Horia și hoarda românilor sălbatici), asupra elevului său, căci eră și este doar din neamul și sângele acelora. Pentru aceasfa trebuia să cunoască și confortul închisorii din Bălgărad (A.-Iulia) de două ori în anul 1897. Pentru aceasta trebuia hărțuit și înaintea Tribunalului din Târgul-Mureș, căci săvârșirea sfintei taine a mirului la bolnavi eră pentru ei farmece și bozgoane. (Kuruzsló oláh popa „Széke'y Ellenzék“ Nr. 14—1907). Pentru aceea trebuia îndepărtat cu mulți alți preoți români din mijlocul poporului său și supus tuturor batjocurilor pe drum și în închisoarea din Șopron în decursul războiului mondial.

După furtuna grea a trecutului a răsărit și soarele mântuirii și independenței noastre și acest eveniment trebuia eternizat prin ceva durabil și binefăcător pentru neam.

În anul 1918 preotul N. Motora crează o fundațiune de 25.000 cor. la „Astra“.

În anul 1924 crează o fundațiune de 100.000 Lei, cu menirea de a ajuta cu burse pe fii moșilor cari sunt lipsiți de mijloace.

În anul 1927 donează 20.000 Lei fondului pentru edificarea catedralei din Cluj.

În 1929 crează un fond de 50.000 Lei pentru edificarea casei parohiale din Sângeorzul-de-Mureș.

În 1930 a creiat un fond de 100.000 Lei pentru procurarea clopotelor la biserica din Tg.-Mureș.

Iar acum, ca coroană, donează: pentru

catédrala din Cluj 300.000 Lei; pentru cea din Tg.-Mureș 300.000 Lei și pentru biserica din Câmpeni 400.000 Lei.

Fapte cari vorbesc dela sine, mai ales în criza și în epoca materialistă a zilei. Prin acestea însă, părintele Matora și-a făcuț mai mult decât datoria față de neamul său, eternizându-și numele înscris în registrele bisericilor, înscris în dangătul clopotelor lor și în sufletul celor cari îi înțeleg importanța gestului.

V. Mateiu.

Și între d-voastră sunt preoți?

Cine dintre onorații cititori va ceti titlul de mai sus, îl va considera — poate — lipsit de „însușirile unui titlu“, ba chiar fără înțeles. Îl rog însă să aibă două minute răbdare pentru a ceti cele ce urmează și dacă va găsi de cuviință să le înfiereze, ca fiind isvorite dintr'un simțământ potrivit preotului propagator...

Cu o săptămână înainte de alegerile ce abia s'au scurs, într'o călduroasă Duminecă, își fac apariția rând-pe-rând în mijlocul comunei noastre pașnice, nu știu câte automobile care-de-care mai luxos și impozant, pentru ca cei purtați de ele să facă „propagandă electorală“, să țină câte-un discurs „documentat“, pentru partidul lui X „care a improprietat țărani, scoțându-i din nevoi“ (?) sau al lui Y „care le-a dat votul obștesc, scoțându-i din robie...“ sau în fine al dlui Z „care a intronat ordinea în finanțele țării, a ajutat pe invalizi și văduve, a sprijinit Biserica neamului...“ (?)

Primul care descinde în mijlocul mulțimii, nedornică deloc de propagandă, este — știți cine? — un preot, unit desigur, R. din Vinț, care, cu o mutră impozantă, cu pălăria într'o mână și bastonul în alta, începe a vorbi cu tremolo-uri în voce la început, cu strigăte exasperate pe la mijloc și răgușit complectamente la sfârșit. Poporul îl asculta, clătina din cap, îl desaproba, ba dădea naștere la câte un vacarm, pe care nu-l putea domina decât cu câte un forte de toreador. Atâta patimă, atâta zel pune în a-i dovedi „înălțimea“ la care a fost guvernul Maniu, și inocența lui în dezastrul actual, încât dacă l-ai fi pus să vorbească de sublimitatea religiei creștine,

ar fi fost departe. Permis să-mi fie a pune o întrebare: Tot ceea-ce a spus acest slujitor al sf. altar, de sub aripa Blajului (sau să admitem că-i ortodox), n'a fost oare o frustrare a tristului adevăr, pipăit și simțit de ori și cine? Să te expui tu, slujitor al dumnezeirii, propagator al Adevărului, la strigăte din partea mulțimii: „nu-i adevărat“, „nu-i așa“, sau ordinarului: „minți părinte“, și pentru ce? pentru a cuceri un loc de deputat, senator, etc. Vai, fii ai lui Zevedei, cari cereți să fiți unul de-a dreapta, altul de-a stânga, altul chiar la spatele conducătorilor lumesti.

Își încheie preotul nostru cuvântarea, se urcă în automobil și pleacă să culcagă „succese“ și din alte părți. Și, la un minut, coboară din al doilea automobil doi „domni“, luând locul abia părăsit, „la tribună“. N'apucă să-și arate glasul primul vorbitor, când din popor se aud mai multe voci: „Și între dumneavoastră sunt preoți? dacă sunt, nu vă ascultăm deloc“. (Eu nu eram de față). Fața noilor vorbitori se schimbă, fiindcă deși cu cravată, unul din ei eră preot, pare-mi-se din părțile Aiudului, având să glorifice noul partid al lui G. Brătianu. Nu spun nimic din ce-au vorbit cei doi propagatori, ci voiu face câteva reflecții asupra situației preotului înregimentat în partidul cutare sau cutare, care va fi nevoit să pășească printre cetățenii săturați până la desgust de promisiuni neimplinite. Nu scriu — să nu se creadă — cu pretenție de-a mi-se dogmatiza părerile, ci ca un modest dar conștient slujitor al Domnului, și care am stat totdeauna la distanță de mocirloasa politică actuală.

Eu nu văd pentru un preot decât două tărâmurii, — cele mai importante, — pe care să lucreze: religios-moral și național. Accentuându-le pe acestea, nu zic deloc ca preotul să stea în apatie față de cultura generală, mai ales având în vedere evoluția societății actuale și nici față de politicianii înșiși, când aceștia otrăvesc sufletele simple cu idei antibisericești, revoluționare, comunisto-bolșevice etc., diametral opuse principiilor creștine. Din sf. altar și de pe amvon, preotul să ridice psalmi către dumnezeire, să predice cuvântul, să biciuiască vițiile cari rod poporul, să aducă elogiile marilor străbuni, creștini prin excelență, să

țină pe cât posibil moralul ridicat, și să strălucească printr'o viață nepătată în afară de biserică. Iar de pe al doilea altar, altarul patriei, să răspândească dragostea față de această țară, pentru care-a curs atâta sânge în decursul veacurilor, au putrezit atâtea oase, s'au scurs atâtea lacrimi. Dar să se amestece în politica militantă?, să-i facă pe cei de altă culoare hoți, tâlhari, nemernici, cu pălăria într'o mână, cu glasul ridicat și revoltat în limitele posibilității? Să facă apologia unui guvern sau altul, de pe urma căruia poporul n'a cules decât jale, năcazuri, pentru ca la urmă să i se strige: „minți părinte“? De o mie de ori **nu!** Acest lucru l-a înțeles marele apostol N. Iorga, când a spus că „altarul să fie scos de sub influența politicei“. Să-ți lași adică mortul să-l îngroape... cântărețul și să pleci în propagandă!, să-ți lași bolnavul să te aștepte cu binecuvântarea de pe urmă, până te vei întoarce din campanie!, să lași sectanții să țină adunări nesupărați de nimeni, și să te sui în automobilul luxos, pentru ca atunci când te cobori să te înfrunte: „ești preot? dacă da, nu te-ascult!“ Și când te gândești că Mântuitorul a umblat trei ani și jumătate pe jos, desculț, și că numai odată a mers călare pe un asin, simbolul păcii, al blândeții.

Ne plângem zilnic de faptul că nu suntem respectați, că ne-a scăzut prestigiul. Să nu fie oare o cauză (măcar „secundară“) amestecul preoțimii în politica militantă? Ne plângem apoi de o eventuală bolșevizare a masselor. Cum să nu fie în perspectivă o asemenea eventualitate, când cerșetorul de deputăție vine și insultă, înjură pe cei din alt partid, clasificându-i cu cuvintele proprii numai mahalalelor? Și când acest propagator este un preot!...

Sfintele canoane opresc cu desăvârșire pe cleric dela „lucrurile lumești“, prin urmare și dela politică, care este cea mai degradantă. Voiu enumăra dintre ele: Canonul 7 și 9 al Sinodului 4 ecumenic, canonul 6 apostolic, 81, 83 apostolic, canonul 10 al Sinodului 7 ecumenic, cum și canonul 18/16 al Sinodului din Cartagena. Dar Sfânta Scriptură? „Tot cel ce va voi să fie întâi, să fie slugă...“ și câte alte pasagii.

Se va putea — poate — reproșa: Dar

toate breslele au reprezentanți în cameră-senat, iar preoțimea să nu aibă! Răspund da, pe drept, dar la aceasta se va fi gândit legiuitorul când a scris ca toți P. S. Episcopi să fie membri de drept ai Senatului. Cine poate oare apăra mai bine interesele Bisericii, decât capii ei? Și dacă e vorba să fie și preoți în parlament, nimic mai logic, dar să nu facă de capul lor, lucrând contra voinții Chiriarhilor, nesustținând nici pe departe interesele Bisericii și preoțimii. Da să fie 3—5 din cei mai aleși preoți și aceasta numai în goana automobilului după propagandă se poate obține? Cunoscut este procedeul guvernului N. Iorga. Ne uităm ca la un miraj la unitatea sufletească al cărui inițiator ar trebui să fie clerul. Când eu aud zicându-se (în propagandă desigur) că cei de peste Carpați sunt niște venetici, hoți, țigani, greci șmecheri etc. din gura unui preot și a mentorului său, fostul deputat R. din Uioara, atunci? Facem abstracție de faptul că aceste epitetes sunt scoase din gura unor oameni mici la suflet, dar cine garantează că n'au răsunset. Și au trecut aproape 13 ani dela sfânta Unire!... Înalt Prea Sfințite dintre Târnave, de ce nu-ți înfrânezi preoții? De ce nu-i faci demni de un Vasile Lucaci, ci-i lași furați de Breban-Coltor? Dar pare că am deviat dela subiect.

Voiu încheia cu câteva concluzii, cerându-mi totodată scuze dacă e ceva jenant pentru vreunul din confrați. Preotul să nu intre în arena politică în nici un caz, căci riscă a i se striga ca celui de mai sus, lucru incompatibil cu sfânta-i misiune. Ecoul nemulțumirii și nedreptății ce i s'a făcut Bisericii, să fie P. S. Chiriarchi, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh, — căci „generalii câștigă războiul, nu soldații“, — cari cu glasul autoritar să-i aducă la tăcere pe politicianii francmasoni, atei, inconștienți de rolul sfânt și supra însemnat al Bisericii în Stat. Și dacă pe deasupra vor mai fi și 3—5 preoți dintre cei mai conștienți și culți, — foarte bine, dar nu aleși în baza propagandei. Mai bine suferim faptul de a ne fi redus salariul sub minimum posibil de existență, (ripostând cu totul pe altă cale decât aceea a „politicei“), decât a auzi dela popor: „nu ne trebuie preoți, vrem ca în Rusia, minți părinte“ și

câte, câte!... Glasul nostru va fi mai ascultat când vom forma un front unic al preoțimii, desăvârșit, — fără diversitate de păreri în sânul lui și fără ambiții, — decât atunci când un parlamentar izolat va striga că suntem nedreptățiți: Și când vre-un partid antibisericesc sau antinațional s'ar instala la cârmă, acest front unic, să pornească la luptă împotriva-i. Să ne păstrăm dar demnitatea, să cinstim misiunea sfântă nouă încredințată, și să lăsăm vecinic învrăjbitoarea politică, care „arde ceea ce trebuie adorat și adoră ceea ce trebuie ars“.

Pr. Andrei Eftimie, Fărău.

Inainte de Christos.

„Și iată oare-cine venind la el îi zice: Învățătorule, ce lucru bun să fac ca să am viața vecinică? El îi răspunde: ...De vrei să intri în viață, păzește poruncile“.

Matei, 19. 16—17.

Cel-ce s'a apropiat de Isus era un tinăr, în sufletul căruia clocoțea, — așa cum numai în suflete tinere poate să clocoțască, — neastâmpăratul dor al oamenilor din toată vremea, dorul după viață deplină, desăvârșită. În râvna lui după desăvârșire, tinărul s'a adresat lui Isus, care întrupă atunci nădejdea unui neam, ca să fie mai târziu Mântuitorul unei lumi întregi. Și a avut acest tinăr fericirea să audă răspunsul adevărat la întrebarea, care ne chinuște pe toți de-opotrivă: vino și urmează-mă.

Dar cei ce nu l-au cunoscut pe Isus, încă doreau să aibă un răspuns. Cui să se adreseze ei cu întrebarea lor? Conștiinței și celor mai înțelepți dintre ei: magilor, prorocilor, preoților. Dela aceștia ei au putut auzi numai prima jumătate a răspunsului lui Isus: păzește poruncile! Nu era răspunsul întreg. Împreună cu tinărul din Evangelie, toate neamurile din vechea păgânătate simțiau aceasta, știau, că ceva le mai lipsește, dar nu știau ce este acest ceva, deoarece nu sosise încă plinirea vremii.

Un îndemn lăuntric îi constrângea, totuși, să caute, să cerceteze. Și au găsit direcțiunea adevărată, întocmai după cum rândunica găsește primăvara plaiurile noastre și toamna țărnul african al mării Mediterane, fără buzolă și fără cunoștințe geografice.

Nu ținta au găsit-o; ci numai dreapta direcțiune care ducea în mod sigur, în mod fatal la țintă. Dovadă ne este faptul, că atunci, când li s'a înfățișat această țintă înaintea ochilor lor sufletești în persoana lui Isus Nazarineanul au recunoscut-o și au primit-o cu dragostea omului, care așteaptă de multă vreme realizarea unui lucru dorit.

Dar la începutul vremurilor omul preistoric nu putea avea orizontul larg, care s'a deschis înaintea ochilor omenesți în vârful muntelui în momentul, când a rostit Isus fericirile. Gândurile lui, preocupările lui se mărgineau la trebuințe mai apropiate. Întocmai ca și copilul, care dorea să aibă o stea de pe cer, orizontul omului primitiv se termina în vârful celui mai apropiat deal. Acolo se termină pământul și începea împărăția cerului. Se putea să nu o râvnească? Distanța părea așa de mică, ținta așa de apropiată, că merita să înfrunte greutatea urcușului și eventualele pericole ce le ascundea codrul de pe coastă.

Și a plecat, cu curaj, la drum. Neobicinuit și greu urcuș. Este vremea, când s'au început cele dintâiu, cele mai rudimentare organizațiuni sociale, cele dintâiu încercări de a stăpâni prin inteligență natura; timpul, când divinitatea s'a întrupat, spre a-l ajuta pe om în năcazurile lui zilnice, în obiectele, care îl încunjurau. Neobicinuit și greu urcuș. Totuși înaintă mereu; zi de zi culmea eră mai aproape. Și iată-l într'o zi în vârful dealului, unde copilul plecat din căsuța așezată în vale, nădăjduia să prindă în nevinovata lui mână, — căci nevinovat îi eră sufletul, — stelele cerului.

Nu eră ceea-ce credea el; nu eră cerul. Dar deși n'a ajuns unde credea el că va ajunge, la poarta cerului; bucuria omului preistoric din momentul acela nu poate fi descrisă. Ea a fost mare, încântătoare, dă-tătoare de noi avânturi și posibilități, întocmai ca și noul orizont ce se desfășură în fața privirii lui plină de adorare. Pentru un moment grija ceriului eră lăsată pe planul al doilea; deocamdată trebuia să cerceteze, să ia în stăpânire, să organizeze vastul câmp de lucru, care se deschidea înainte-i.

Suntem în timpul formidabilelor organizațiuni de stat din China, din Indii, din Babilon, din Persia, din Egipt. Toate au

luat ființă din dumnezeiasca poruncă de a realiza în lume binele. O puternică civilizație și o adâncă cultură au fost rezultatul acestor stăruințe. Binele se înfățișa în aceste organizațiuni de stat, cari erau în stare să procure pe seama omului liniște, siguranță, bunăstare și desfătare artistică. E timpul în care divinitatea s'a întrupat în persoana șefului de stat; împăratul era un trimis a lui Dumnezeu, un fiu al providenței, un Dumnezeu. O minuțioasă legiuire etică, — legiuire, care nu arareori a ajuns la înălțimi creștinești, — normă viața de fiecare zi a individului, cu scopul de a-i asigura fericirea și mântuirea. E timpul în care a fost mai răspicat accentuată prima jumătate a răspunsului, pe care l-a dat Isus tinărului dornic de viață desăvârșită, vecinică: „De vrei să intri în viață, păzește poruncile!“

Regi înțelepți, cârmuitori devotați, preoți învățați și cucernici, purtau grija poporului. Întocmai ca tinărul din evanghelie, oamenii erau ținuți să crească și să lucreze în respectul legii. Dar fericirea nu era deplină. Mai lipsea ceva. Orizontul era larg, dar nu era încă nemărginit. Și aceasta căuta omul: nemărginirea, vecinicia! Tot ce putea să îmbie o puternică organizație de Stat: liniște, siguranță, bunăstare erau lucruri trecătoare, erau deșertăciuni omenesti. Împărăția lui Dumnezeu era dincolo de ele.

În căutarea împărăției lui Dumnezeu, așa de aproape, așa de alături de om și totuși așa de greu de găsit, — oamenii au urcat toate culmile munților, cari se întrezăreau în zarea depărtării. Istoria a desvălit din negura trecutului o palidă icoană a câtorva dintre aceste urcușuri eroice și a constatat, că sunt vrednice de iscusința omenescă și de respectul urmașilor târzii. Lumea modernă, știința și cugetarea noastră și azi trăește și se adapă din ceea-ce a putut fi păstrat din comoara adunată de lumea antică: din filozofia grecească.

Și totuși acest drum vrednic de admirația noastră al lumii antice a dus acolo, unde în mod fatal trebuia să ducă: la scepticismul filozofic și pesimismul buthist. Au căutat împărăția lui Dumnezeu înafară de ei, iar ea se găsea înlăuntrul lor.

Nu va fi fără folos să cunoaștem puțin viața lor sub aspect religios. Căci drumul

lor a dus la Christos. Drumul nostru încă acolo trebuie să ducă: la Christos. Și este un semn al providenței divine, al nepătrunsei înțelepciuni dumnezeiești faptul, că individul singuratic, — fiecare om trebuie să rezolve problemele religioase *el însuși, el singur*, — nu poate purcede alt drum, decât drumul pe care l-a purces omenimea întreagă.

Ei au realizat numai câte o parte din adevărul întreg. Dar adevărul întreg e așa de frumos, așa de strălucitor, așa de adânc, că nu-l putem privi de-odată față în față. Numai trecând prin *tineretea egoistă*, prin *maturitatea creatoare* și prin *înțelepciunea bătrânețelor*, vom putea înțelege, că Isus ne-a îmbiat un lucru de mare preț, prin cuvintele adresate tinărului din Evanghelie: *vino și urmează-mă!*

Pr. I. Goron.

CRONICĂ

Știri personale. Prea Sfinția Sa Episcopul nostru *Nicolae* s'a reîntors din București la reședință, în ziua de 20 Iunie c. Între altele a reușit să obțină un nou acreditiv pentru plata salariilor preoților, așa că în curând se vor achita și salariile pe Aprilie și Mai.

Predică în Biserica Catedrală. Luni, 29 Iunie c. (Ap. Petru și Pavel), va predica Pr. *Emil Nicolescu*. — În Capela Școlii Super. de Comerț va servi și predica Pr. *I. Cioara*.

Dela Academia teologică. Duminecă, 21 Iunie a. c., în legătură cu sf. Liturghie s'a oficiat un Te-Deum pentru încheierea anului de studii. Dl Rector *Dr. I. Vască*, printr'o predică bine simțită, a evidențiat în prezența P. Sf. S. Episcopului, a membrilor Consiliului eparhial, a corpului didactic și a studenților și a unui numeros și select public, rostul sărbării. Sărbarea s'a petrecut în cadre modeste în biserica ortodoxă.

Desvelirea monumentului lui Take Ionescu, s'a făcut în capitală, Duminecă, 21 Iunie c., în cadrul unei impresionante serbări, la cari au luat parte un delegat al M. Sale Regelui, membrii guvernului, mi-

nistrilor plenipotențiarilor etc. S'au rostit cuvântări remarcabile prin cari s'au adus omagii postume. marelui bărbat de stat.

Examen la Academia teologică. Au prestat examenul I general, aprobați cu mare laudă: dnii Simion Coman și Gheorghe Nariță; aprobați cu laudă: dșoara Emilia Dragomir, dnii Ion Puia, Ion Borcan, Oliviu Cipou, Vasile Loga și Gavril Petruțiu. — Examenul II general, aprobați cu mare laudă: dnii Ion Buiu, Vasile Deac, Zaharie Feier, Iacob Panga, Ieremie Șanta, Gheorghe Todea și Vincențiu Vescan; aprobați cu laudă: dnii Atanasie Bucur, Vasile Fâșca, Arsenie Golumba, Dionisie Harhoiu, Ion Oltean, Cornel Rațiu, Emil Șerban, Caius Sevcicu și Emil Trifa; aprobați: dnii Liviu Buzdug, Miron Ciocaș, Victor Deac, Valeriu Fărcașiu, Florian Lazea, Ion Lazar, Liviu Muntean, Virgil Pașca, Atanasie Șerban și Ion Șuteu. — Exprimăm zeloșilor candidați de preoție felicitările noastre!

Donație. Dl Inginer Petre Ormoș, directorul Salinei R. M. S. din Ocna-Mureșului, a donat bisericii noastre de acolo un imobil valoros, de care să beneficieze preotul nostru Savu Savu cât va funcționa ca paroh acolo. — Felicităm atât pe donator pentru pilduitorul său gest, cât și pe distinsul paroh, care prin valoarea sa morală inspiră gesturi și acțiuni de înălțător prestigiu pentru preoțime și Biserică.

Consiliul eparhial.

Zidirea unei biserici în Borsec. Din ofrandele adunate dela vizitatorii stațiunii balneare din Borsec, din colectele făcute tot de ei și din donații, s'a adunat o sumă aproape suficientă pentru a se zidi o frumoasă biserică de lemn în Borsec, în plin centru, într'un loc foarte frumos. Poate că se zidea mai de mult, dar pedeca a stat tocmai în neobținerea la timp a locului pe care se zidește. Pentru acest loc s'a dus o adevărată luptă, timp de câțiva ani, de către P. Sf. Sa Episcopul nostru ajutat de Î. P. Sf. Patriarch. — Planul bisericii a fost întocmit de arhitectul Gh. Cristinel, — autorul catedralei noastre din Cluj, — după modelul vechilor biserici moldovenești de lemn. Executarea se face cu maestrii locali sub zilnica supraveghiere a preotului nostru din Borsec, Gh. Passat, directorul școa-

lei primare de acolo, iar din când în când și a prof. D. Antal, revizor eparhial. În timp de cel mult 10 zile credem că biserica va fi terminată, așa ca să se poată face în ea serviciu, urmând ca pe anul viitor să fie și zugrăvită în interior. Sfințirea provizorie credem că se va face în 12 sau 19 Iulie c., urmând ca sfințirea definitivă să se facă în anul viitor la sfântul Ilie, al cărui hram o poartă.

Doi ministrii noi. În săptămâna trecută au depus jurământul și și-au luat posturile în primire dl prof. Victor Stanciu și Ștefan Meteș, numiți subsecretari de stat, cel dintâi la Domenii iar al doilea la Interne, având în resortul lor rezolvarea chestiunilor ardelene. Nouii ministrii sunt foarte bine cunoscuți și apreciați ca oameni pricepuți, harnici și cinștiți, cari prin activitatea ce o vor desfășura, vor contribui la scoaterea administrației statului din haosul în care s'a înpotmolit în anii din urmă. Felicitându-i le urăm izbândă deplină.

Preschimbarea banilor de hârtie uzați. Banca Națională a României aduce din nou la cunoștința generală că, în vederea întreținerii permanente a circulației cu bilete bune, retrage toate biletele rupte, cârpite sau murdare, ce se mai găsesc în circulație. Posesorii unor astfel de bilete sunt stăruitor rugați a nu le mai repune în circulație, ci a le preschimba la ghișeele băncii din București str. Eugen Carada, casieria schimbului, cât și la toate agențiile și sucursalele sale din provincie, cărora li s'a dat din nou instrucțiuni în acest scop.

Școală de infirmiere. La 1 Septembrie a. c. se deschide în Arad, sub conducerea P. S. Episcop Grigorie, o școală de infirmiere pe lângă un spital din acel oraș. La această școală vor fi primite mai întâi călugărițe dela mănăstiri. În rândul al doilea și alte femei cu pregătirea cuvenită, cari vor avea să intre în tagma monahală și se vor consacra de bună voie acestei misiuni de umanitate. Informații se pot lua dela Sf. Episcopie din Arad.

A apărut „**TRIODUL**“ aprobat de Sf. Sinod. Se află în vânzare la *Librăria Eparhială din Cluj* (Piața Cuza Vodă 6). Costul unui exemplar broșat 600 Lei, legat în pânză 825 Lei, plus porto.

❁ **BIBLIOGRAFIE** ❁

Const. N. Tomesca: O dare de seamă episcopală. Eparhia Hotinului 1923—1931.

Această broșură (36 pagini) e numai publicată de dl C. N. Tomescu, prof. la Facultatea Teologică din Chișinău, de fapt e scrisă de P. Sf. Sa Episcopul Visarion al Hotinului. E o succintă dare de seamă a activității episcopoești pe timp de 8 ani, sub raport cultural, administrativ, material și în alte ramuri de viață locală.

P. Sf. Sa Visarion, a creiat aproape din nimic lucruri mari, vrednice a fi cunoscute de întreagă lumea noastră bisericească. În amintirile din care publică o parte, ne descrie năcazurile și greutățile cu cari a luptat până s'a putut statornici în orașul Bălți, reședința episcopoească. Preoții locali l-au primit cu vădită neplăcere, încât P. Sf. Sa a fost nevoit să șadă timp îndelungat la un ovrei, apoi la un armean. Ascundeau chiar numărul enoriașilor de teamă să nu se mai înființeze o nouă parohie.

Aceleași greutăți le-a întâmpinat și la înjghebarrea consiliului și cancelariei eparhiale, strămtorită, un timp, într'o singură cameră.

Cu răvnă neobosită în vorbă, scris și fapte, ajutat de arhimandriții Eugeniu Laiu, Melhisedec Dumitriu și Gherasim Grecu, după ce a trecut peste greutățile începutului, P. Sf. Visarion, i-a reușit să pună temelie trainică noiei episcopii, ridicându-o ca stare și înfățișare — când toate lucrările începute vor fi terminate — alături de celelalte episcopii mai vechi ale patriarhiei noastre.

Sub raport duhovnicesc și cultural s'a făcut poate mai mult. P. Sf. Sa a vizitat aproape toate parohiile eparhiei, dând sfaturi și încurajări prin predici și conferințe. A publicat și răspândit 100 de mii cărți de rugăciuni, 14.000 exemplare Povățuirii creștinești, 6000 ex. Tatăl nostru pentru bolnavi și alte vre-o 20 de broșuri dela 500—2000 ex.

Administrația centrală și protopopească a întărit-o cu preoți destoinici. Cel mai vădit progres pare a fi cel material. În acești 8 ani episcopia însăși a primit donațiuni în clădiri și terene în orașul Bălți în valoare de 13,200.000 Lei, în bani 2,140.000. A primit ajutoare dela Minist. de Culte aproape 19 milioane Lei; dela clerul eparhial 4 milioane 740.000 Lei, iar din fondurile eparhiale s'au investit în clădiri, terenuri și zidiri 9,570.000 Lei. Toate se ridică la frumoasa sumă de 48 milioane și jumătate. Cu aceste fonduri s'a început zidirea Catedralei episcopale, a reședinței și capelei episcopiei (încă neterminate), s'au zidit două biserici parohiale, sau cumpărat vre-o 15 corpuri de case mai mici și mai mari, cât și câteva terenuri virane. Sunt tot atât de remarcabile cheltuielile făcute, de 14 milioane și jumătate Lei, la restaurarea, reclădirea și reînființarea celor patru mănăstiri și șapte schituri din cuprinsul eparhiei.

Cu tot acest spor vădit, pe care numai puține episcopii l-au prestat, P. Sf. Sa cu multă revoltă sufletească vestejește nepăsarea ce a întâmpinat-o

la centrul nostru bisericesc, cât și la o serie de Miniștri de culte, afară de dl ministru Al. Lapedatu. Incheie zicând: „...ce am dobândit, am dobândit cu prea mari stăruinți și mi s'a dat cu neiertată întâziere, deși altor eparhii li se da cu prisos, — luarea aminte a tuturor acestora fiind atunci numai spre Ardeal.“ De ar ști P. Sf. Sa cu câtă tudență s'au smuls ajutoarele primite de episcopia Clujului sau a Orășii, nu le-ar învidia și le-ar compătimi, punându-le în aceeași categorie de episcopii cari și-au eluptat ființarea prin proprii și neostenite strădanii.

A.

Brașovul, cetate a ortodoxiei românești, discurs la deschiderea Congresului preoțesc ardelean, ținut în Brașov la 11—12 Nov. 1930, de protoiereul Dr. Gh. Ciuhandu, președintele Asoc. „A. Șaguna“ a clerului din mitropolia ortodoxă a Ardealului. Tip. Diecezană Arad, 1930. — O broșură de 32 pagini. Prețul 8 Lei.

Arhiereul Grigorie Leu Botoșăneanu: Sectele din România. Chișinău, 1931. Tip. ep. „Cartea Românească“. Lei 30.

După „Confesiuni și Secte“ apărute în 1929 și primite cu vădită bucurie din partea tuturor celor ce-și dau seama de primejdia sectelor religioase, P. S. Arhiereu Grigorie dela Iași, înzestrea literatura noastră antisectară cu o nouă temeinică lucrare „Sectele din România“. — Cunoșcător adânc al tuturor problemelor religioase, și îndeosebi al sufletului și vieții neamului nostru, P. S. Sa și-a dat numai decât seama de răul ce-l pot pricinui neamului și țării noastre sectele prin propaganda și învățătura lor anarhică sub orice aspect, și în consecință a început să cerceteze și să dea în vileag toate ascunzăturile și intențiunile lor primejdioase. În acest scop a publicat și lucrările amintite: „Confesiuni și Secte“, și „Sectele din România“. Ambele cărți tratează aceeași problemă, totuși nici una din ele nu-i trecută pe planul al doilea de cealaltă. Cu cartea „Sectele din România“, dupăcum mărturiseste P. S. Sa, voește să vină „în ajutorul credincioșilor noștri și în special conlucrătorilor preoți, descriind fiecare sectă aparte cu doctrina, învățătura și cultul ei“ și „să zguduie întreaga suflare românească“. Cartea cuprinde 130 pag. și pe lângă o scurtă „Introducere“ se împarte în două părți: I. Origina și gruparea sectelor. Doctrina și cultul lor în general. (Sectele mistice. Sectele raționaliste protestante). II. Sectele din România. Învățătura și cultul lor: Lipovenii și Scapeții, Duhoborții, Molocanii, Inochentiștii și Hlăștii, Stundismul și Baptismul, Adventismul, Studenții Biblici, Nazarenismul, Evangheliștii, Pentecostaliștii și Tremurătorii, Secerătorii, Teodoriștii, Pocăiții cu cruce. Sectele filosofice religioase: Spiritismul, Teosofia, Tolstoenii, Secta științei creștine. Pe scurt se amintesc și alte rătăcirii din Basarabia; iar în capitolele finale se vorbește despre numărul și propaganda sectară dela noi. Trebuie

notat că la fiecare sectă se expune pe larg și felul săvârșirii cultului.

Scrisă cu competența specialistului adevărat, noua lucrare a P. S. Grigorie dela Iași e de cel mai real folos pentru fiecare preot și credincios, care-și iubesc cu adevărat biserica și neamul său, și nu trebuie să lipsească mai ales din mâna preotului.

o. b.

Societatea Națională Ort. a Femeilor Rom. Filiala Arad.

Condițiuni de admitere în Școala pentru îngrijitoare de copii.

Societatea Națională Ortodoxă a Femeilor Române, filiala Arad, înființează în anul curent o școală pentru îngrijitoare de copii. Scopul școlii este de a forma elemente cu o educație temeiică pe terenul creșterii și îngrijirii copiilor, cultivând în același timp și sentimentul moral-religios al elevelor. Numărul elevelor este limitat la 20, dintre cari 10 din provincie și 10 din orașul Arad. Cele din provincie reușite la examenul de admitere sunt bursiere ale societății și ca atare primesc gratuit întreaga întreținere dela Spitalul de Copii din Arad, unde este și sediul școlii. Cursurile se deschid în ziua 15 Sept. 1931, repartizate fiind pe 2 trimestre egale, cu durată de câte trei luni fieștecare. Primul trimestru începe la 15 Sept. a. c. și se termină la 15 Dec. a. c. Al doilea trimestru începe la 2 Ianuarie și durează neîntrerupt până la 1 April 1932, când se ține și un examen pentru aprecierea progresului pe care l-au făcut elevele. Absolventele reușite la examen au dreptul să fie plasate ca îngrijitoare de copii în familie sau la Stat. Ocuparea unei funcțiuni însă nu este obligatorie, societatea fiind satisfăcută chiar și în cazul când cunoștințele tehnice câștigate la cursurile sale, vor fi utilizate de acestea numai în propria lor familie.

Primirea și selecționarea elevelor se face prin examen de admitere. Se admit la acest examen, numai candidatele în etate de 16—30 ani, cu o bună conduită morală, de religie ortodoxă și cari au absolvat un curs secundar inferior. În mod excepțional și numai în primul an se admit și absolventele a VI. cl. primare. În acest scop candidatele vor anexa la cererea de admitere următoarele acte:

1. Certificat de naștere; 2. Extras de botez dela Oficiul Parohial al comunei; 3. Certificat de studii; 4. Certificat de moralitate.

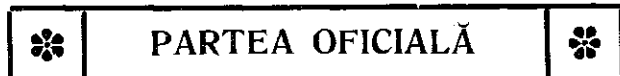
Materiile examenului de primire sunt:

1. Religia; 2. Noțiuni elementare de matematică și 3. Noțiuni elementare din limba română.

Cererile de admitere se adresează până la 1 Septembrie a. c. Societății cu sediu la Liceul „Moise Nicoară” din Arad, de unde pot primi și informațiuni detaliate în scris sau verbal. Fieștecare concurețelă va primi la timp un aviz care va preciza data și locul examenului.

Arad, 22 Aprilie 1931.

Comitetul Societății.

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 4341.

A V I Z

Invităm pe toți preoții din eparhie, cari împlinesc în cursul anului 1931, cinci, zece, cincisprezece, douăzeci de ani de serviciu preoțesc sau învățătoresc, să-și înainteze actele de serviciu cu date precise până la zi, pentru a obține građație nouă la salar din bugetul anului 1932.

Certificatele sunt a se înainta cel mult până la 10 Iulie a. c., în caz contrar se va pierde dreptul.

Cluj, la 20 Iunie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 345—1931.

(31) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh din parohia *Păniceni*, din protopopiatul Huedin se publică concurs cu termen, de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu supraedificatele de lipsă.
2. Sesiunea parohială 22 jug. 89 stânjini.
3. Stola uzitată.
4. Întregirea dela stat, conform coalei B. și cvalificațiunei celui ales.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Huedin, 8 Iunie 1931.

Oficiul protopopesco ort. rom. în conțelegere cu consiliul parohial din Păniceni.

Aurel Muntean, protopop.